

REGERING VAN ARUBA

Minister van Financiën,
Economische Zaken en
Cultuur

L.G.Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900

Uitvoerings Rapportage

2de Kwartaal 2018

Colofon

Titel	:	Uitvoeringsrapportage 2 ^{de} kwartaal 2018 Land Aruba
Samensteller	:	Directie Financiën
In samenwerking met	:	Departamento di Impuesto (DIMP) Departamento di Aduana (Douane) Departamento Recurso Humano (DRH)
Bronnen	:	Centrale administratie van het Land – GFS/EnterpriseOne, PSA, SAP, Economic Outlook CBA, Kwartaalrapportages (voorlopige cijfers) van de collectieve sector

Landsverordening Instelling Ministeries 2018:

1. Ministerie van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg, Innovatie en Energie (AIOIE)
2. Ministerie van Financiën, Economische Zaken en Cultuur (FEC)
3. Ministerie van Justitie, Veiligheid en Integratie (JVI)
4. Ministerie van Toerisme, Volksgezondheid en Sport (TVS)
5. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Duurzame Ontwikkeling (OWDO)
6. Ministerie van Sociale Zaken en Arbeid (SZA)
7. Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu (ROIM)
8. Ministerie van Transport, Communicatie en Primaire Sector (TCPC)

Disclaimer

Cijfers gepresenteerd in deze rapportage zijn afkomstig uit de centrale financiële administratie van het Land. Bij de opstelling van deze kwartaalrapportage is rekening gehouden met het volgende:

- De kosten zijn zo volledig mogelijk verwerkt en de middelen zijn opgenomen op basis van de werkelijke realisaties per 30 juni 2018. De kosten voortvloeiend uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen, die voor zover nog niet in de centrale administratie zijn opgenomen, zijn op basis van een zorgvuldige schatting verwerkt in deze rapportage;
- Ontvangsten uit aflossingen studieleningen worden in de kapitaaldienst op basis van de werkelijke ontvangsten verantwoord;
- De toegepaste cijfermatige opstelling is conform de begrotingsopstelling, mits anders vermeld;
- De rapportage betreft de uitvoering van de begroting van de ministeries van het Land (c.q. overheid conform enge definitie).
- Kwartaalrapportages aangeleverd van de instellingen behorende tot de collectieve sector zijn voorlopige cijfers uit de eigen administraties, die niet door Directie Financiën naar juist- en volledigheid kunnen worden gecontroleerd.

Inleiding

Doelstelling van deze uitvoeringsrapportage is om informatie te verschaffen en verantwoording af te leggen aan de Staten van Aruba, de Ministerraad en de CAft ten aanzien van de begrotingsuitvoering, de middelen- en kostenrealisatie, de realisatie van de kapitaaldienst, de financiering en het schuldbeheer. Verder wordt ook informatie verschaft over de liquiditeitspositie en de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het financieel beheer.

Het tweede kwartaal stond voor een groot deel uit de uitwerking van een tweetal gewichtige onderwerpen. Enerzijds is in het verlengde van het Financieel Economisch Memorandum (FEM) het Beleidsplan Verlaging Personeelslasten (BVP) ontwikkeld en tot besluitvorming gebracht. In de hiernavolgende kwartalen zullen gaandeweg de resultaten hiervan gerapporteerd worden via de ontwikkeling in de personeelslasten. Anderzijds heeft het Sociaal Crisisplan ook meer vorm gekregen en is begin gemaakt met een aantal voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van haar implementatie zoals het aantrekken van personeel in de sociale sector.

De actualiseringswerkzaamheden rondom het meerjarenkader 2018-2020 is nog in bespreking waardoor per 30 juni 2018 hoofdstuk 3 zoals dit tot in het vierde kwartaal 2017 werd gepresenteerd wordt verwijderd. De presentatie van het meerjarenkader en de monitoring daarvan zullen in de toekomstige voor- en/of najaarsnota's worden verwerkt. Vermeldenswaardig is wel het feit dat de monitoringsactiviteiten omtrent de BVP ingaande het derde kwartaal in hoofdstuk 2, onder tabel 2.4 zullen worden opgenomen.

Vervolgens treft u aanvankelijk de inhoudsopgave van het document aan en daarna een tabel met een puntsgewijze opsomming van de belangrijkste aspecten die zich tot en met het tweede kwartaal 2018 voordeden. De daaropvolgende hoofdstukken geven per onderwerp een meer gedetailleerdere toelichting. Aan het eind van dit document zijn als bijlagen, een tabel met een berekening van de tekortnorm en twee grafieken die zowel de middelen- als de kostenrealisatie per kwartaal over de periode 2014 tot en met 2018 presenteren opgenomen, zodat de ontwikkelingen op een totaalniveau nauwlettend kunnen worden gevolgd.

De minister van Financiën, Economische Zaken & Cultuur

mr. X.J. Ruiz-Maduro
10 augustus, 2018

Inhoudsopgave

Colofon	2
Disclaimer	3
Inleiding	4
1. Samenvatting	6
2. Realisatie begroting 2018	7
2.1. Realisatie exploitatierekening	7
2.1.1 Middelen per 30 juni 2018	8
2.1.2 Kosten per 30 juni 2018	13
2.2. Realisatie kapitaalrekening	17
2.2.1 Korte toelichting op de kapitaaldienst per 30 juni 2018	17
3. Financiering en schuldbeheer	19
3.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid	19
3.2. Schuldstand	20
3.3. Schuldendienst 2018	22
3.4. Kortlopende schulden	23
4. Financieel beheer	24
5. Liquiditeitsoverzicht	30
6. Collectieve Sector	31
BIJLAGEN	32
Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer	32
Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2014 - 2018 ...	32
Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2014 - 2018	32

1. Samenvatting

Middelen	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	306.608.688	600.250.000	51,1%
Indirecte belastingen	232.118.492	517.555.500	44,8%
Retributies, leges & rechten	11.019.166	27.643.700	39,9%
Rechten, boeten & overig	26.627.868	35.415.100	75,2%
Rente	664.062	339.000	195,9%
Niet-belastingopbrengsten	67.173.896	93.723.000	71,7%
Landsbedrijven en fondsen	2.244.400	5.274.800	42,5%
Overige ontvangsten	21.885.148	50.131.300	43,7%
	668.341.720	1.330.332.400	50,2%

Kosten	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Personeel	196.603.894	382.999.400	51,3%
Werkgeversbijdragen	50.441.132	99.941.900	50,5%
Goederen en diensten	78.649.127	192.102.300	40,9%
Rente LV & VV	113.199.754	219.394.200	51,6%
Subsidies	103.798.951	221.924.500	46,8%
Overdrachten Binnenland	55.597.102	126.861.400	43,8%
Overdrachten Buitenland	6.690.281	19.794.200	33,8%
Bijdragen en afschrijvingen	65.893.746	161.563.300	40,8%
	670.873.987	1.424.581.200	47,1%

Exploitatieresultaat	(2.532.267)	(94.248.800)	2,7%
-----------------------------	--------------------	---------------------	-------------

Kapitaal ontvangsten	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Verkoop onr. goederen en grond	(8.675)	-	
Kapitaalontvangsten	-	-	
Lokale Kredietaflossing	2.561.804	6.317.000	40,6%
Reserves	-	-	
Vrijgekomen afschrijvingen	13.468.650	26.937.300	50,0%
	16.021.779	33.254.300	48,2%

Kapitaal uitgaven	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Investeringen	2.581.274	51.218.000	5,0%
Vermogensoverdrachten	2.478.686	5.690.000	43,6%
Lokale kredietverlening	6.513.713	32.000.000	20,4%
	11.573.673	88.908.000	13,0%

Netto resultaat kapitaaldienst	4.448.106	(55.653.700)	-8,0%
---------------------------------------	------------------	---------------------	--------------

Financieringsbehoefte	(139.456.678)	(487.064.500)	28,6%
------------------------------	----------------------	----------------------	--------------

Herfinanciering aflossingen	141.372.517	337.162.000	41,9%
------------------------------------	--------------------	--------------------	--------------

Financieringstekort	1.915.839	(149.902.500)	-1,3%
----------------------------	------------------	----------------------	--------------

Berekening tekortnorm			
Tekort t.o.v. BBP 2e kw. '18 Afl. 5.004,4 mln. (begroting)	<u>0,04%</u>	<u>-3,00%</u>	

Collectieve Sector

Exploitatieresultaat Land Aruba	(2.532.267)	(94.248.800)	2,7%
--	--------------------	---------------------	-------------

Exploitatieresultaat Collectieve Sector	11.424.896		
--	-------------------	--	--

Financieringstekort Collectieve Sector	15.873.002	-	0,3%
---	-------------------	----------	-------------

Puntsgewijze toelichting 30 juni, 2018:

- Totale middelen Afl. 668,3 miljoen (realisatie 50.2%)
- Totale kosten Afl. 670,9 miljoen (realisatie 47.1%)
- Opbrengst intensivering invorderingsacties DIMP per 30 juni 2018, Afl. 15,7 miljoen (begroot op 73,5 miljoen):
 - Loonbelasting Afl. 3,5 miljoen
 - Winstbelasting Afl. 5,9 miljoen
 - Grondbelasting Afl. 4,7 miljoen
 - BBO Afl. 1,5 miljoen
- Onderverdeling winstbelasting per 30 juni 2018, Afl. 100,7 miljoen:
 - Winstbelasting Afl. 5,9 miljoen
 - VAS Afl. 94,7 miljoen
- Negatieve exploitatieresultaat van Afl. 2,5 miljoen (realisatie 2.7%)
- Kapitaalontvangsten Afl. 16,0 miljoen (realisatie 48.2%)
- Kapitaaluitgaven Afl. 11,6 miljoen (realisatie 13.0%)
- Positieve nettoresultaat op de kapitaaldienst van Afl. 4,4 miljoen (realisatie -8.0%)
- Financieringsbehoefte Afl. 139,5 miljoen (realisatie 28.6%)
- Herfinanciering van aflossingen Afl. 141,4 miljoen (realisatie 41.9%)
- Financieringstekort Afl. 1,9 miljoen (realisatie -1.3%)
- Vastgestelde financieringsbehoefte 2018 Afl. 149,9 miljoen
- Schuldstand inclusief latente schulden Afl. 4,207.8 miljoen, waarvan aandeel leningen Afl. 4,104.3 miljoen
- Kortlopende schulden Afl. 103,5 miljoen
- Liquiditeit:
 - Ontvangsten Afl. 115,9 miljoen
 - Uitgaven Afl. 160,7 miljoen
- Nominale BBP-prognose 2018 (conform begroting 2018): Afl. 5.004,4 miljoen
- Nominale BBP-prognose 2018 conform economic outlook van de Centrale Bank gepubliceerd op 25 april 2018: Afl. 4,903.3 miljoen
- Berekende tekortnorm Collectieve Sector per 30 juni 2018: 0.3%
- Nominale economische groeiveronderstelling begroting 2018: 1%

2. Realisatie begroting 2018

2.1. Realisatie exploitatierekening

Tabel 2.1 presenteert het voorlopige exploitatiesaldo van het Land Aruba per einde van het tweede kwartaal 2018. Het Land heeft over deze periode Afl. 668,3 miljoen aan ontvangsten geboekt, waarvan Afl. 538,7 miljoen aan belastingopbrengsten (80.6% van de totale middelen). De directe en indirecte belastingen leveren samen een begrotingsrealisatie van 48.2%. De overige middelensoorten brachten samen Afl. 129,6 miljoen in 's Landskas (gelijk aan 19.4% van de totale middelen). De totale kosten over het tweede kwartaal bedroegen ruim Afl. 670,9 miljoen wat gelijk is aan 47.1% van de begroting. De personeelskosten (salarissen inclusief werkgeversbijdragen) vormen samen het grootste aandeel in de kosten ten bedrage van Afl. 247,0 miljoen (36.8% van de totale kosten). De twee na grootste kostenpost zijn de rentelasten Afl. 113,2 miljoen (16.9% van de totale kosten) die per ultimo juni 2018 ten opzichte van de begroting voor 51.6% is gerealiseerd. De uitgaven gerelateerd aan subsidieverstrekingen bedroegen Afl. 103,8 miljoen (15.5% van de totale kosten) met een realisatie van 46.8%. De kostensoort goederen en diensten heeft een aandeel van 11.7% in de totale kosten en zijn per einde tweede kwartaal voor 40.9% gerealiseerd. Nadat de begroting 2018 in het begin van het jaar is aangenomen, blijven diensten kennelijk voorzichtig omgaan met de uitputting van deze kostenpost. Aan het einde van het tweede kwartaal laat het exploitatieresultaat van het Land ten opzichte van het voorgaande kwartaal een forse verbetering zien. Per saldo bedraagt het exploitatietekort aan het einde van het tweede kwartaal Afl. 2,5 miljoen, wat 2.7% is van de verwachte resultaat per ultimo 2018. Dit heeft kennelijk te maken met een groei in de middelen in vergelijking met dezelfde periode van het voorgaande jaar van Afl. 80,6 miljoen en ook een verbeterde realisatie ten opzichte van de begroting (realisatie van 50.2% per einde juni 2018 versus 45.2% in 2017).

Tabel 2.1: Exploitatieresultaat per 30 juni 2018

Middelen	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	306.608.688	600.250.000	51.1%
Indirecte belastingen	232.118.492	517.555.500	44.8%
Retributies,leges & rechten	11.019.166	27.643.700	39.9%
Rechten, boeten & overig	26.627.868	35.415.100	75.2%
Rente	664.062	339.000	195.9%
Niet-belastingopbrengsten	67.173.896	93.723.000	71.7%
Landsbedrijven en fondsen	2.244.400	5.274.800	42.5%
Overige ontvangsten	21.885.148	50.131.300	43.7%
	668.341.720	1.330.332.400	50.2%

Kosten	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Personeel	196.603.894	382.999.400	51.3%
Werkgeversbijdragen	50.441.132	99.941.900	50.5%
Goederen en diensten	78.649.127	192.102.300	40.9%
Rente LV & VV	113.199.754	219.394.200	51.6%
Subsidies	103.798.951	221.924.500	46.8%
Overdrachten Binnenland	55.597.102	126.861.400	43.8%
Overdrachten Buitenland	6.690.281	19.794.200	33.8%
Bijdragen en afschrijvingen	65.893.746	161.563.300	40.8%
	670.873.987	1.424.581.200	47.1%

Exploitatieresultaat	(2.532.267)	(94.248.800)	2.7%
-----------------------------	--------------------	---------------------	-------------

Bron: Directie Financiën

2.1.1 Middelen per 30 juni 2018

In deze paragraaf worden drie tabellen gepresenteerd. De eerste tabel 2.2 presenteert de realisatie per middelencategorie per einde van het tweede kwartaal van dit dienstjaar, met daarnaast de vergelijkende cijfers van het voorafgaande dienstjaar. De tweede tabel 2.2.1 geeft een uitsplitsing van de Directie belastingen en de derde tabel 2.2.2 is een weergave van een verdere uitsplitsing van de Indirectie belastingen. Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat in deze tabellen, de cijfers van het voorafgaande dienstjaar afkomstig zijn van de uitvoeringsrapportages van 2017 ter wille van de vergelijkbaarheid in de periodes.

Tabel 2.2: Middelenrealisatie per 30 juni 2018 in Afl.

<i>Middelen</i>	<i>t/m 30 Juni 2018</i>	<i>t/m 30 juni 2017</i>	<i>Begroot 2018</i>	<i>% Begrotings-uitputting</i>
<i>Directe belastingen</i>	306.608.688	296.765.900	600.250.000	51.1%
<i>Indirecte belastingen</i>	232.118.492	218.153.367	517.555.500	44.8%
<i>Retributies,leges & rechten</i>	11.019.166	11.978.953	27.643.700	39.9%
<i>Rechten, boeten & overig</i>	26.627.868	20.257.083	35.415.100	75.2%
<i>Rente</i>	664.062	140.919	339.000	195.9%
<i>Niet-belastingopbrengsten</i>	67.173.896	14.326.279	93.723.000	71.7%
<i>Landsbedrijven en fondsen</i>	2.244.400	2.970.120	5.274.800	42.5%
<i>Overige ontvangsten</i>	21.885.148	23.161.093	50.131.300	43.7%
	668.341.720	587.753.714	1.330.332.400	50.2%

Bron: Directie Financiën

Onderverdeling van de directe belastingen

Tabel 2.2.1: Realisatie directe belastingen per 30 juni 2018 in Afl.

<i>Omschrijving</i>	<i>t/m 30 juni 2018</i>	<i>t/m 30 juni 2017</i>	<i>Begroot 2018</i>	<i>% Begrotings-uitputting</i>
<i>Loonbelasting</i>	147.804.187	136.077.917	285.300.000	51.8%
<i>Inkomstenbelasting</i>	6.035.118	(2.963.595)	-	0.0%
<i>Rente belastingvordering</i>	1.210.486	3.276.788	5.000.000	24.2%
<i>Vervolging nat. persoon</i>	-	-	100.000	0.0%
<i>Winstbelasting</i>	100.657.520	107.036.264	208.000.000	48.4%
<i>Dividenbelasting</i>	2.412.481	839.575	5.000.000	48.2%
<i>Grondbelasting</i>	17.212.493	20.289.476	51.500.000	33.4%
<i>Successie-/overgangsbel.</i>	315.074	639.950	600.000	52.5%
<i>Overdrachtsbelasting</i>	11.022.972	10.603.735	19.000.000	58.0%
<i>Motorrijtuigenbelasting</i>	18.696.717	20.314.357	25.000.000	74.8%
<i>Zegelbelasting</i>	1.241.640	651.433	750.000	165.6%
	306.608.688	296.765.900	600.250.000	51.1%

Bron: Departamento di Impuesto

Onderverdeling van de indirecte belastingen

Tabel 2.2.2: Realisatie indirecte belastingen per 30 juni 2018 in Afl.

Omschrijving	t/m 30 juni 2018	t/m 30 juni 2017	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
<i>Invoerrechten</i>	88.226.920	77.658.018	180.000.000	49.0%
<i>Accijns gedestilleerd</i>	10.758.734	10.774.337	25.200.000	42.7%
<i>Accijns sigaretten</i>	9.649.454	10.763.218	12.100.000	79.7%
<i>Accijns bier</i>	14.365.539	14.494.705	31.100.000	46.2%
<i>Accijns minerale oliën</i>	32.261.800	30.696.882	74.250.000	43.5%
<i>B.B.O.</i>	54.953.862	52.285.528	150.000.000	36.6%
<i>Zegelbelastingen</i>	5.212	18.674	50.500	10.3%
<i>Dienstverlening IUD</i>	1.332.006	1.289.372	2.775.000	48.0%
<i>Vergunningen</i>	13.744.640	13.147.109	28.000.000	49.1%
<i>Milieubelasting op hotels e.a.</i>	6.388.687	6.393.769	12.800.000	49.9%
<i>Milieubel. op verhuur voertuig</i>	431.638	631.755	1.280.000	33.7%
	232.118.492	218.153.367	517.555.500	44.8%

Bron: Departamento di Impuesto

Hieronder volgt een nadere toelichting per middelensort, waarbij aanvankelijk de directe en indirecte belastingen worden toegelicht en daaropvolgend de overige middelensorten zoals in tabel 2.2 is opgenomen.

Een vergelijking van de realisatie van de middelensorten met het tweede kwartaal van het voorafgaande jaar geeft aan dat bij de meeste posten sprake is van een groei in de realisatie van de ontvangsten. De begrotingsuitputting in 2018 is dan ook beter dan die van het voorafgaande jaar.

Nadere toelichting directie belastingen

Loonbelasting

De loonbelasting ontvangsten bedroegen per 30 juni 2018 Afl. 147,8 miljoen (51.8% van de begroting). Ten opzichte van het tweede kwartaal van het voorafgaande jaar werd Afl. 11,7 miljoen (8.6%) meer aan loonbelasting geïnd, welke wederom een resultaat is van verbeterde compliance en continuering van de invorderingsacties. Volgens de DIMP heeft de gevoerde invorderingsacties ten aanzien van dit middelensort in het tweede kwartaal 2018, Afl. 3,5 miljoen opgeleverd (realisatie van 58% op de raming t.a.v. de invorderingsacties begroot op Afl. 6,0 miljoen). Naar verwachting zal de inkomsten van dit middelensort op basis van de verwachte loon- en werkgelegenheidsontwikkelingen tenminste een stabiele trend laten zien. Verder wordt opgemerkt dat ook de begroting voor loonbelasting in 2018 naar beneden is bijgesteld (van Afl. 309,9 miljoen in 2017 naar Afl. 285,3 miljoen in 2018).

Inkomstenbelasting

Dit middelensort betreft het resultaat van de verwerking van de jaarlijkse IB-aangifte en de afgewikkelde aanslagen. Dit kan in restituties of naheffing resulteren. In het tweede kwartaal was het resultaat van betalingen en restituties positief ten gunste van s' Lands kas ten bedrage van Afl. 6,0 miljoen.

Rente belastingvordering

Dit middelensort betreft geïncasseerde rente op achterstallige belastingontvangsten. Dit middelensort geeft ten opzichte van de begroting 2018 een realisatie van 24.2%, maar de vergelijking met het tweede kwartaal van 2017 is sprake van een afname van Afl. 2,0 miljoen (63.1%). De opbrengsten geboekt onder deze noemer is het product van de samenwerking tussen het afpakteam, bestandsvergelijkingen van de KvK en het UOAZV, de intensivering van de samenwerking met de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (DBSB), de SVB, DIMAS en de bevordering van interne non-compliance rapportages, dat als doel heeft dat naheffingsaanslagen eerder kunnen worden opgelegd voor zowel loonbelasting, BBO en de winstbelasting.

Winstbelasting

De ontvangen winstbelasting vertoont een daling van Afl. 6,4 miljoen (6.0%) ten opzichte van het tweede kwartaal van het jaar daarvoor. Ook bij de winstbelasting werd de begroting in 2018 naar beneden bijgesteld. De realisatie ten opzichte van de begroting 2018 is gelijk aan 48.4% (wat een lichte verbetering is dan de begrotingsuitputting in 2017, 47.6%). Bij nadere analyse van de winstbelasting ontvangsten moet rekening worden gehouden met de specifieke deadlines van dit belastingsoort. De eerste inlever- en betaaldatum van dit belastingsoort is wettelijk vastgesteld op 31 mei 2018. Ondernemingen kunnen hierna uitstel verzoeken tot 30 november 2018. De geïnde winstbelasting per ultimo juni 2018 wordt als volgt verdeeld: Afl. 7,8 miljoen ontvangen in het eerste kwartaal (waarvan Afl. 2,0 miljoen aan winstbelasting en Afl. 5,8 miljoen uit het VAS) en Afl. 92,8 miljoen gerealiseerd in het tweede kwartaal (waarvan Afl. 3,9 miljoen aan winstbelasting en Afl. 88,9 miljoen aan het VAS). De invorderingsacties van de DIMP op gebied van winstbelasting is begroot op Afl. 55 miljoen waarvan per 30 juni 2018 voor 11% is gerealiseerd.

Dividendbelasting

Het tweede kwartaal vertoont een forse groei van de geïnde dividendbelasting in vergelijking met het tweede kwartaal 2017, ten bedrage van Afl. 1,6 miljoen (187.3%). Ten opzichte van de begroting 2018 is de realisatie gelijk aan 48.2%.

Grondbelasting

Dit jaar is het kohier grondbelasting met dagtekening 31 mei, 2018 uitgebracht. De ontvangsten per ultimo juni 2018 bedroegen Afl. 3,1 miljoen minder dan het jaar daarvoor (afname van 15,2%). De begrotingsrealisatie 2018 is gelijk aan 33.4% maar de verwachting is dat de realisatie in het najaar zal toenemen. De invorderingsacties ten aanzien van dit middelensort is begroot op Afl. 10 miljoen in 2018, waarvan per einde van het tweede kwartaal Afl. 4,7 miljoen (47%) is geïnd.

Overdrachtsbelasting

De overdrachtsbelasting vertoont een bovenmatige realisatie van 58.0 % wat aangeeft dat sprake is van een groei in de verkoop van onroerende goederen. In absolute bedragen bedraagt de groei ten opzichte van het voorafgaande jaar Afl. 0,4 miljoen (4%).

Motorrijtuigenbelasting

Tot slot is er ten aanzien van de motorrijtuigenbelasting vergeleken met het voorgaande jaar sprake van een afname in ontvangsten ten bedrage van Afl. 1,6 miljoen (8%). Vergeleken met het jaar hiervoor was er sprake van een bovenmatige realisatie omdat opeens de compliance was verbeterd als gevolg van de doorgevoerde wetswijziging en de daarmee samenhangende wettelijke betalingsplicht. Dit jaar hadden de belastingbetalers tot 5 juli 2018 om hun motorrijtuigenbelasting

te betalen, maar volgens de recente statistieken van de DIMP is de grootste groep die hun nummerplaat nog niet hebben betaald, de A-kentekennummerhouders (12.956 auto's).

Nadere toelichting indirectie belastingen

Invoerrechten

De invoerrechten is de grootste middelsoort in de indirecte belastingen met een aandeel van 38% in de totale ontvangsten. Tabel 2.2.2 geeft aan dat de invoerrechten over het tweede kwartaal 2018 een groei kende van Afl. 10,6 miljoen (13.6%) in vergelijking met het tweede kwartaal van 2017. De begrotingsrealisatie 2018 is berekend op 49.0% waarbij vermeld wordt dat rekening moet worden gehouden dat de invoerrechten sterk onderhevig zijn aan seizoensinvloeden. Volgens de Douane, is deze groei nog te danken aan verbeterde compliance, mede als gevolg van de verzorgde cursussen aan inklaaringsfunctionarissen die een positief effect hebben op controles na invoer, waardoor de inklaaringsfuncties steeds meer conform de vigerende richtlijnen en tarieven worden gedaan. Verder is het gebruikelijk dat de realisatie van de invoerrechten in het tweede halfjaar hoger zijn dan de eerste zes maanden van het jaar, waardoor aannemelijk is dat de begroting wordt behaald.

Accijnzen

De accijnzen vormen samen 28.9% van de totale ontvangsten in de indirecte belastingen (accijnzen begroot op Afl. 142,7 miljoen met een realisatie per 30 juni 2018 van Afl. 67,0 miljoen, gelijk aan 47.0%. Met uitzondering van de accijns op minerale oliën die met Afl. 1,6 miljoen (5.1%) is toegenomen vergeleken met het voorafgaande jaar, laten alle andere accijnssoorten kleine afnames zien, samen gelijk aan Afl. 1,3 miljoen. De accijns op minerale oliën met voornoemde toename blijft toch achter op de raming door de stapsgewijze afbouw van de absorptie door het Land bij prijsfluctuaties op de markt van minerale oliën. De grootste afname is waar te nemen in de accijns op sigaretten (Afl. 1,1 miljoen of 10.3% op haar begroting). De ontvangsten van accijns op sigaretten vertoont een wisselend verloop, omdat de zegels op onregelmatige tijdstippen worden aangekocht. Zoals bekend, kunnen importeurs grote voorraden aanhouden waardoor meteen een stijging in de ontvangsten is aan te merken. Afgezien van de absolute afname van Afl. 1,1 miljoen is de begroting van dit middelsoort met 79.7% gerealiseerd.

Verwacht wordt dat in de tweede helft van het jaar de ontvangsten in accijnzen mogelijk gaan toenemen, als gevolg van de aangekondigde accijnsstijging.

BBO (Belasting op bedrijfsomzetten)

Dit middelsoort telt voor 23.7% in de totale ontvangsten van de indirecte belastingen. Vergeleken met het tweede kwartaal van het voorafgaande jaar zijn de BBO-ontvangsten toegenomen met Afl. 2,7 miljoen (5.1%). De begrotingsrealisatie per 30 juni 2018 is berekend op 36.6%. De DIMP gaf aan dat de gevoerde invorderingsacties ten aanzien van de BBO tot en met het tweede kwartaal 2018, Afl. 1,5 miljoen heeft opgeleverd (realisatie van 59% op een begroot invorderingstraject van Afl. 2,5 miljoen). Vermeldenswaardig bij dit middelsoort is dat per 1 juli 2018 het tarief met 2.5% (onder de BAVP) is verhoogd, waardoor de begrotingsuitputting per 30 juni 2018 (36.6%) geen objectief beeld geeft van de groeipotentie van de BBO.

De overige indirecte belastingsoorten leverden samen Afl. 21,9 miljoen op (een aandeel van 9.4% in de totale indirecte belastingopbrengsten) en een begrotingsrealisatie per 30 juni 2018 van 48.8%. Ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017 is er sprake van toename van Afl. 0,4 miljoen (1.9%). Het grootste bedrag in deze categorie betreft de opbrengsten uit casinovergunningen (Afl. 13,7 miljoen met een realisatie van 49.1%) en de ontvangsten uit hoofde van de milieubelasting

op hotels (Afl. 6,4 miljoen, gerealiseerd met 49.9%). De opbrengsten uit dienstverlening bedroegen in het eerste halfjaar Afl 1,3 miljoen met een realisatie van 48% van de begroting. Hieronder volgt een specificatie van een aantal middelensoorten die reeds in tabel 2.2. zijn gepresenteerd (samen totale ontvangsten van Afl. 129,6 miljoen of 19.4% van de totale middelen), maar die chronologisch na de indirecte belastingen in de tabel zijn opgenomen.

Nadere toelichting overige belastingen opgenomen in tabel 2.2

Retributies, leges & rechten

Totaal werd onder dit middelensoort Afl. 11,0 miljoen ontvangen (realisatie van 39.9% van de begroting). Het grootste bedrag betreft ontvangsten uit hoofde van retributies en leges (Afl. 10,8 miljoen) afkomstig van Dienst Openbare Werken. Vergeleken met het tweede kwartaal van het voorafgaand jaar is sprake van een daling van Afl. 0,9 miljoen (8%).

Rechten, boeten & overig

Dit middelensoort geeft een realisatie van Afl. 26,6 miljoen weer, oftewel 75.2% van de begroting. Vergeleken met de ontvangsten in het tweede kwartaal van het voorafgaande jaar is er sprake van een toename van Afl. 6,4 miljoen (31.4%). Het grootste bedrag geboekt onder dit middelensoort (Afl. 16,8 miljoen) betreft ontvangsten van verschillende diensten, waarvan de grootste afkomstig zijn uit ontvangsten van Dienst Telecommunicatie Zaken Afl. 9,9 miljoen, Directie Scheepvaart Afl. 1,9 miljoen en vooruit ontvangen concession fee van AAA N.V. ten bedrage van Afl. 5,0 miljoen.

Verder wordt onder dit middelensoort ook ontvangsten uit verleende dienstverlening aan derden geboekt. Per ultimo juni 2018 werd hieraan Afl. 5,0 miljoen ontvangen, terwijl onder het middelensoort 'bijdragen in kosten' Afl. 2,0 miljoen aan ontvangsten werd geboekt. Aan opgelegde boeten en incidentele middelen werd in totaal ook Afl. 2,1 miljoen geïncasseerd.

Niet-belastingopbrengsten

De realisatie van dit middelensoort bedraagt per ultimo juni 2018 Afl. 67,2 miljoen, gelijk aan een realisatie van 71.7% van de begroting. De grootste ontvangsten geboekt onder deze categorie zijn de uitkering van deelnemingen ten bedrage van Afl. 53,9 miljoen (Afl. 12,4 miljoen van de ATA, Afl. 8,8 miljoen van de Centrale Bank van Aruba, Afl. 10,3 miljoen van Setar N.V., Utilities Afl. 10,0 miljoen, RDA Afl. 9,9 miljoen en AAA N.V. Afl. 2,5 miljoen), overdrachten van het Rijk Afl. 5,1 miljoen, erfpachtrechten Afl. 4,4 miljoen en toeristenheffing Afl. 3,0 miljoen. Een vergelijking met het tweede kwartaal 2017 laat een forse toename zien van Afl. 52,8 miljoen (369%).

Landsbedrijven en fondsen

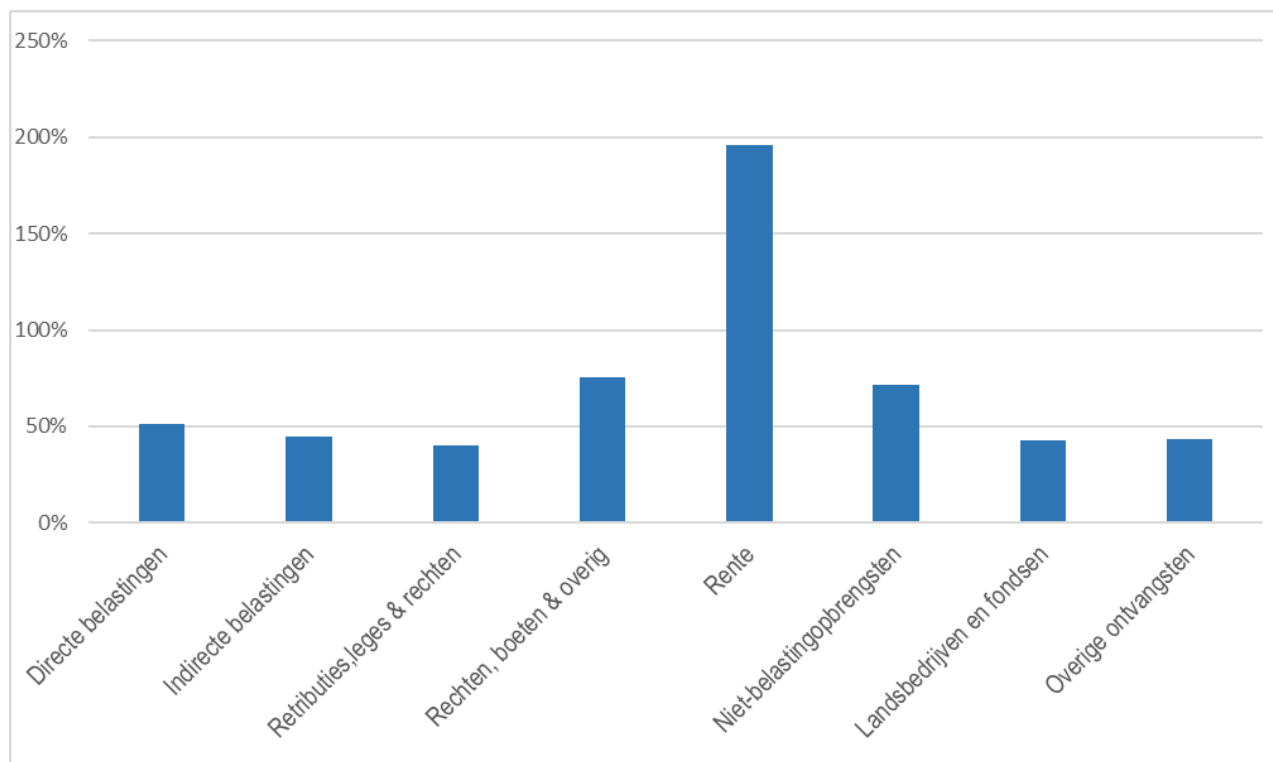
De realisatie van de middelen bij de landsbedrijven en fondsen bedraagt per 30 juni 2018 Afl. 2,2 miljoen, gerealiseerd voor 42.5% ten opzichte van de begroting 2018. Deze ontvangsten hebben voornamelijk te maken met interne verrekeningen en doorbelastingen tussen de overheidsdiensten. Een vergelijking met 2017 geeft een afname van Afl. 0,7 miljoen (24.4%).

Overige

De overige ontvangsten bedroegen aan het einde van het tweede kwartaal Afl. 21,9 miljoen, gerealiseerd voor 43.7% ten opzichte van de begroting. Dit bedrag is voornamelijk toe te schrijven aan ontvangen deviezenprovisie. Vergeleken met 2017 is sprake van een daling in de ontvangsten van Afl. 1,3 miljoen (5.5%).

Samenvattend zijn alle middelensoorten in onderstaande grafiek opgenomen (uitgedrukt in procenten).

Grafiek 2.1: Middelenrealisatie per 30 juni 2018 uitgedrukt in procenten:

Bron: Directie Financiën

2.1.2 Kosten per 30 juni 2018

De totale kosten tot en met 30 juni 2018 bedroegen Afl. 670,9 miljoen, gelijk aan een begrotingsuitputting van 47.1%. Tabel 2.3 geeft per hoofdkostensoort de gerealiseerde kosten met de vergelijkende cijfers uit dezelfde periode van het voorafgaande jaar.

Tabel 2.3: Kostenrealisatie per 30 juni 2018 in Afl.

Kosten	t/m 30 Juni 2018	t/m 30 juni 2017	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
Personeel	196.603.894	196.090.599	382.999.400	51.3%
Werkgeversbijdragen	50.441.132	48.985.774	99.941.900	50.5%
Goederen en diensten	78.649.127	76.571.216	192.102.300	40.9%
Rente LV & VV	113.199.754	105.206.124	219.394.200	51.6%
Subsidies	103.798.951	100.537.897	221.924.500	46.8%
Overdrachten Binnenland	55.597.102	55.462.776	126.861.400	43.8%
Overdrachten Buitenland	6.690.281	7.070.587	19.794.200	33.8%
Bijdragen en afschrijvingen	65.893.746	93.178.057	161.563.300	40.8%
	670.873.987	683.103.030	1.424.581.200	47.1%

Bron: Directie Financiën; vergelijkende cijfers afkomstig uit URK2, 2017.

Personeel

De personeelskosten, inclusief overwerkvergoedingen, bedroegen per ultimo juni 2018 Afl. 196,6 miljoen (51.3% van de begroting). Een vergelijking met het tweede kwartaal 2017 laat een lichte nominale stijging in personeelskosten zien van Afl. 0,5 miljoen (0.3%). De redenen hiertoe liggen ten dele aan de financiële afwikkeling van contractanten. Voor wat betreft de procentuele begrotingsuitputting ligt dit kwartaal 1.8 procentpunten lager dan vorig jaar, hetgeen een indicatie is van een verhoogde beheersing in de relevante processen, ondanks de net genoemde financiële afwikkeling van afgevoelde contractanten.

Onderstaande tabel 2.4 is opgenomen om de personeelskosten in relatie te kunnen brengen met het aantal voltijds equivalente formatieplaatsen (Fulltime Equivalent' of FTE's). Deze tabel verschaft per kwartaal inzicht in het verloop van het aantal FTE's.

DRH geeft aan dat het aantal FTE's aan het einde van het tweede kwartaal 2018 per saldo met 6 is afgenomen, ten opzichte van het eerste kwartaal 2018. De reden hiertoe is dat diverse arbeidsovereenkomsten bij de overheidsdiensten van rechtswege zijn verlopen en niet door het huidige kabinet zijn verlengd. Dit heeft ertoe geleid dat voor het derde achtereenvolgende kwartaal het aantal FTE's is afgenomen. Slechts in de ministeries van Sociale Zaken en Arbeid en die van Toerisme, Volksgezondheid en Sport zijn lichte toenames te zien die voor een deel in verband te brengen zijn met de eerdergenoemde Sociale Crisisplan. Verder wordt nog gewacht op rechterlijke vonnis van een aantal contracten.

Tabel 2.4: Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE's

Ministerie	2018 K4	2018 K1	2018 K2	2018 K3	2018 K4
Ministerie van AIOIE		450	447	-	-
Ministerie van FEZC		784	774	-	-
Ministerie van JVI		1508	1493	-	-
Ministerie van OWDO		226	227	-	-
Ministerie van ROIM		187	186	-	-
Ministerie van SZA		223	239	-	-
Ministerie van TVS		312	325	-	-
Ministerie van TCPC		191	184	-	-
Totaal	3907	3881	3875	-	-
Onderwijspersoneel	919	920	919	-	-
Kustwachtpersoneel	43	46	46	-	-

Bron: Departamento Recurso Humano

Werkgeversbijdragen

De werkgeversbijdragen bedroegen per 30 juni 2018 Afl. 50,4 miljoen (gelijk aan een begrotingsuitputting van 50.5%) en in vergelijking met het tweede kwartaal 2017, Afl. 1,5 miljoen (3.0%) meer.

Goederen en Diensten

Goederen en diensten zijn tot nu toe gerealiseerd tot een bedrag van Afl. 78.6 miljoen (40.9% van de begroting), hetgeen Afl. 2,1 miljoen (2.7%) meer is dan vorig jaar. De uitputting van deze kostensoort blijft beneden de halfjaarlijkse verwachte uitputting van 50%, maar kan in het derde kwartaal iets meer toenemen omdat vooral scholen in het derde kwartaal inkopen.

Rente

De totale rentelasten bedroegen per ultimo juni 2018 Afl. 113,2 miljoen, welke ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017 Afl. 7,9 miljoen (7.6%) meer is. De uitputting van de begroting 2018 is berekend op 51.6%. De onderverdeling van deze kostenpost is als volgt: rente obligatielening LV Afl. 50,8 miljoen, rente op geldleningen VV Afl. 45,1 miljoen, rente op geldleningen LV Afl. 17,0 miljoen en rente op schatkistpromessen Afl. 0,3 miljoen.

Subsidies

De subsidies bedroegen Afl. 103,8 miljoen, wat Afl. 3,3 miljoen meer is (3.2%) dan het tweede kwartaal van vorig jaar. De begrotingsrealisatie is berekend op 46.8%. Noemswaardige bedragen onder deze categorie zijn: subsidie aan instellingen niet zijnde onderwijs Afl. 28,2 miljoen, exploitatiesubsidie onderwijs Afl. 5,9 miljoen, salarissubsidie onderwijs Afl. 64,4 miljoen, projectsubsidie Afl. 3,3 miljoen en de bijdrage aan Arubus ten bedrage van Afl. 2 miljoen.

Overdrachten binnenland

De overdrachten bedragen per 30 juni 2018 Afl. 55,6 miljoen (Afl. 0,1 miljoen meer dan vorig jaar). Ten opzichte van de vastgestelde begroting is de realisatie 43.8%. Onder deze categorie worden de volgende uitgaven geboekt: huursubsidie (via FCCA) Afl. 3,1 miljoen, duurtetoeslag pensioenen Afl. 19,8 miljoen, overige pensioenen Afl. 2,3 miljoen, onderstand Afl. 12,4 miljoen, reparatie toeslag Afl. 17,6 miljoen en overige gezinnen Afl. 0,5 miljoen.

Overdrachten buitenland

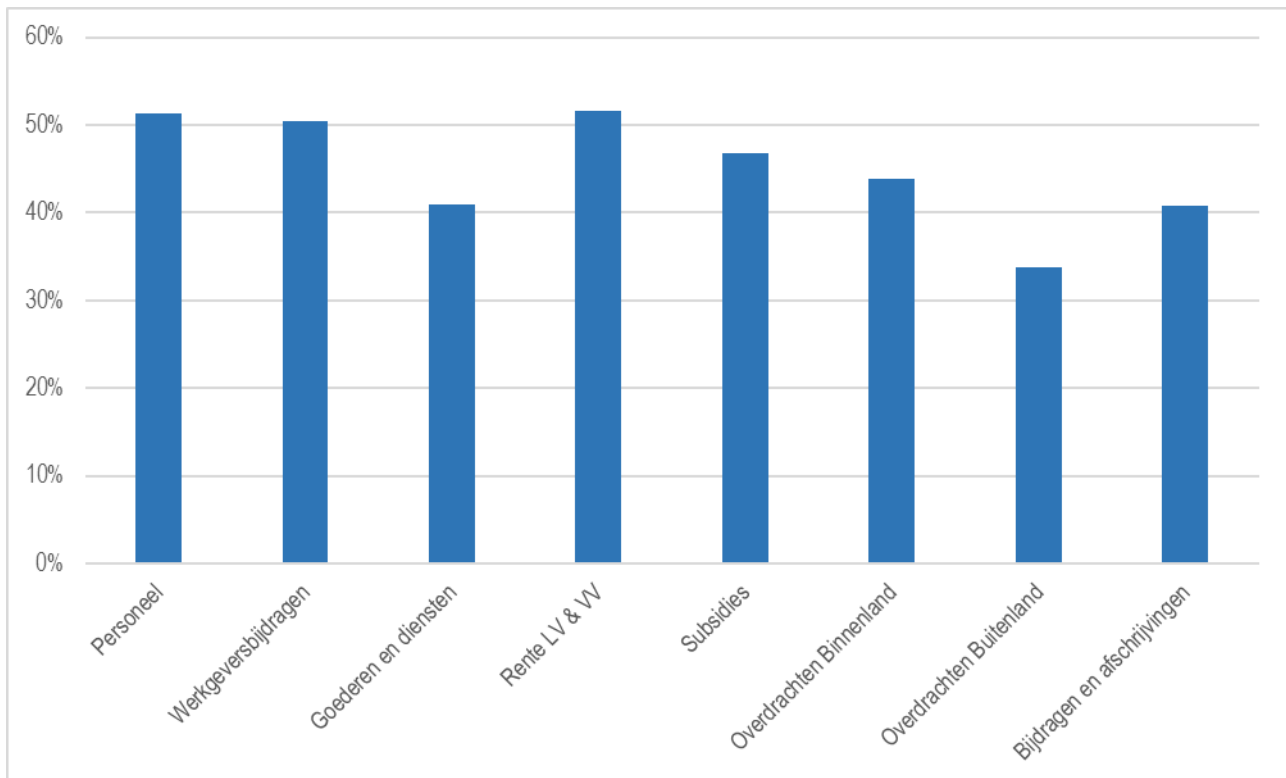
De voorlopig gerealiseerde overdrachten buitenland bedroegen in de afgelopen periode Afl. 6,7 miljoen wat Afl. 0,4 miljoen lager is dan vorig jaar (5.4%). De begrotingsuitputting is berekend op 33.8% en heeft in dit geval voornamelijk te maken met overdrachten aan het Gemeenschappelijke Hof van Justitie.

Bijdragen en afschrijvingen

De bijdragen en afschrijvingen bedroegen Afl. 65,9 miljoen wat Afl. 27,3 miljoen (29.3%) minder is dan de realisatie in het tweede kwartaal van 2017. De begrotingsuitputting is gelijk aan 40.8% van de begroting. Uitgaven die onder deze categorie zijn geboekt zijn: Landsbijdrage uitgekeerd aan de AZV Afl. 18,7 miljoen, uitkering aan Landsbedrijven Afl. 15,4 miljoen, zorg gerelateerde kosten Afl. 12,3 miljoen, afschrijvingen Afl. 13,5 miljoen, beschikbaar gestelde fondsen voor infrastructuur Afl. 4,3 miljoen en verrekeningen & bijdragen ten bedrage van Afl. 1,4 miljoen.

Samenvattend is een grafische weergave van de hierboven toegelichte kostenrealisatie, uitgedrukt in procenten van de vastgestelde begroting 2018 opgenomen.

Grafiek 2.2: Kostenrealisatie per 30 juni 2018 in procenten

Bron: Directie Financiën

2.2. Realisatie kapitaalrekening

De ontvangsten op de kapitaaldienst per 30 juni 2018 bedraagt Afl. 16,0 miljoen, wat Afl. 10,4 miljoen (39.4%) minder is vergeleken met het tweede kwartaal van 2017. De begrotingsrealisatie is gelijk aan 48.2%. De totale kapitaaluitgaven bedroegen per ultimo juni 2018 Afl. 11,6 miljoen wat Afl. 2,3 miljoen (24.9%) meer is dan het tweede kwartaal van het jaar 2017. De realisatie ten opzichte van de begroting is gelijk aan 13.0%. De kapitaaldienst boekte aan het einde van het tweede kwartaal een positief nettoresultaat van Afl. 4,4 miljoen.

Tabel 2.5: Kapitaalrekening per 30 juni 2018 in Afl.

Kapitaal Ontvangsten	t/m 30 Juni 2018	t/m 30 juni 2017	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
<i>Verkoop onr. goederen en grond</i>	(8.675)	8.770.481	-	
<i>Kapitaalontvangsten</i>	-	-	-	
<i>Lokale Kredietaflossing</i>	2.561.804	1.535.798	6.317.000	40.6%
<i>Schenking binnenland</i>	-	-	-	-
<i>Schenking buitenland</i>	-	-	-	-
<i>Vrijgekomen afschrijvingen</i>	13.468.650	16.127.250	26.937.300	50.0%
<i>Reserves</i>	-	-	-	-
	16.021.779	26.433.529	33.254.300	48.2%

Kapitaal uitgaven	t/m 30 Juni 2018	t/m 30 juni 2017	Begroot 2018	% Begrotings-uitputting
<i>Investerings</i>	2.581.274	558.953	51.218.000	5.0%
<i>Vermogensoverdrachten</i>	2.478.686	3.400.000	5.690.000	43.6%
<i>Lokale kredietverlening</i>	6.513.713	5.306.663	32.000.000	20.4%
	11.573.673	9.265.616	88.908.000	13.0%

Netto resultaat kapitaaldienst	4.448.106	17.167.913	(55.653.700)	-8.0%
---------------------------------------	------------------	-------------------	---------------------	--------------

Bron: Directie Financiën

2.2.1 Korte toelichting op de kapitaaldienst per 30 juni 2018

Lokale kredietaflossing

De lokale krediet aflossing bestaat uit ontvangsten uit studieleningen Afl. 1,9 miljoen en Afl. 0,6 miljoen aflossing van een aan APA verstrekte lening.

Vrijgekomen afschrijvingen

De realisatie van de afschrijvingskosten zijn voorlopig geschat naar rato van de begroting 2018 en zijn per ultimo juni 2018 gerealiseerd voor 50% ten bedrage van Afl. 13,5 miljoen. De afschrijvingskosten in de exploitatierekening leiden niet tot uitgaven en worden in de vorm van een vrijval in de kapitaalontvangsten gecompenseerd.

Investerings

Aan het einde van het tweede kwartaal bedroeg de realisatie van de investeringen Afl. Afl. 2,6 miljoen, een realisatie van 5.0%.

Vermogensoverdrachten

De kapitaaloverdracht betreft een overdracht aan Post Aruba N.V. en bedroeg per einde van het tweede kwartaal Afl. 2,5 miljoen. De begrotingsrealisatie is berekend op 43.6%. Vergeleken met het tweede kwartaal van 2017 waren de vermogensoverdrachten Afl. 0,9 miljoen (27.1%) minder.

Lokale kredietverlening

Tot aan het einde van het tweede kwartaal 2018 bedroeg de verleende lokale kredieten Afl. 6,5 miljoen (studieleningen), wat Afl. 1,2 miljoen (22.7%) meer is dan vorig jaar. De begrotingsrealisatie is berekend op 20.4%.

3. Financiering en schuldbeleer

3.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid

Aruba heeft voor 2018 een schuldendienst van Afl. 556 miljoen waarvan Afl. 337 miljoen aan aflossingen en Afl. 219 miljoen aan rente. Daarnaast is de financieringsbehoefte voor dit jaar conform artikel 2 van de Landsverordening tot vaststelling van de begroting van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2018 (AB 2018 no.23) vastgesteld op Afl. 149.902.500. De financieringsbehoefte zou in eerste instantie in de tweede helft van het jaar worden gefinancierd. Echter, door ontwikkelingen op de Amerikaanse kapitaalmarkt is het financieringsplan gewijzigd en is ervoor gekozen om op 15 juni een binnenlandse staatsobligatie met een hoofdsom van Afl. 100 miljoen uit te schrijven. Deze lening heeft een looptijd van 15 jaar en is geplaatst tegen een rentevoet van 5.75% p.a. Op het leningenportfolio van het Land zijn er op dit moment zes (6) leningen met een looptijd van 15 jaar, waarvan de meest recente in 2015 tegen 5.90% p.a. werd uitgegeven. Van de (begrotings-) machtiging ter financiering van het tekort resteert aldus een nog te financieren bedrag van ca. Afl. 50 miljoen. Volledigheidshalve zij vermeld dat deze machtiging aan het eind van dit jaar vervalst.

Het bedrag opgenomen in artikel 4 van de Landsverordening Schatkistpapier (AB 1987 no.3) is middels Landsverordening van 22 december 2017 met Afl. 130 miljoen verhoogd naar Afl. 195 miljoen. Hiervan is in februari Afl. 80 miljoen aan schatkistpromessen uitgegeven t.b.v. aflossingen in het 1ste kwartaal, zulks in afwachting op de buitenlandse lening c.q. de financiering van de aflossingen. Vervolgens is, steeds in afwachting op de buitenlandse lening, op 11 mei een schatkistpromesse uitgeschreven voor een bedrag van Afl. 50 miljoen en een rentevoet van 0.40%¹. Daarmee is de in 2017 toegewezen verhoging van Afl. 130 miljoen volledig ingezet.

De machtiging ter financiering van een buitenlandse lening van ca. Afl. 337,1 miljoen ter aflossing van de in dit jaar vervallende hoofdsommen is reeds in december vorig jaar door de Staten van Aruba toegekend (AB 2017 no.78). De Rijksministerraad heeft op 13 april j.l. in het kader van artikel 29 van het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden ingestemd met een verzoek van Aruba om de herfinancieringen van 2018 op de buitenlandse markt te arrangeren. Deze buitenlandse lening zou in eerste instantie in de tweede kwartaal worden gerealiseerd maar de uitgifte is, zoals eerder genoemd, tijdelijk aangehouden als respons op schommelingen op de Amerikaanse financiële markt.

Tabel 3.1. betreft de bijgewerkte planning voor alle verplichtingen van het Land in het kader van de schuldendienst over dienstjaar 2018. Hieruit blijkt dat in de eerste helft van dit jaar ca. Afl. 142 miljoen aan aflossingen is betaald². Het restant bedrag van ca. Afl. 196 miljoen wordt in het najaar afgelost, hoofdzakelijk in het vierde kwartaal.

¹ Landsbesluit van 26 april 2018, no.1.

² Een voor het vierde kwartaal geplande aflossing van ca. Afl. 15.1 miljoen is in de tweede kwartaal afgelost.

Tabel 3.1: Leen-programma 2018

Planning aflossingen onderverdeeld naar binnen/buitenland

	k1	k2	k3	k4	TOTAAL
Binnenland	65,56	66,71	1,63	92,57	226,47
Buitenland	8,89	0,25	0,07	101,50	110,72
AFLOSSINGEN	74,45	66,96	1,70	194,07	337,19

Planning rente onderverdeeld naar binnen/buitenland

	k1	k2	k3	k4	TOTAAL
Binnenland	21,04	46,93	25,28	36,02	129,28
Buitenland	33,60	11,50	33,20	11,98	90,28
RENTE	54,64	58,44	58,47	48,01	219,55

3.2. Schuldstand

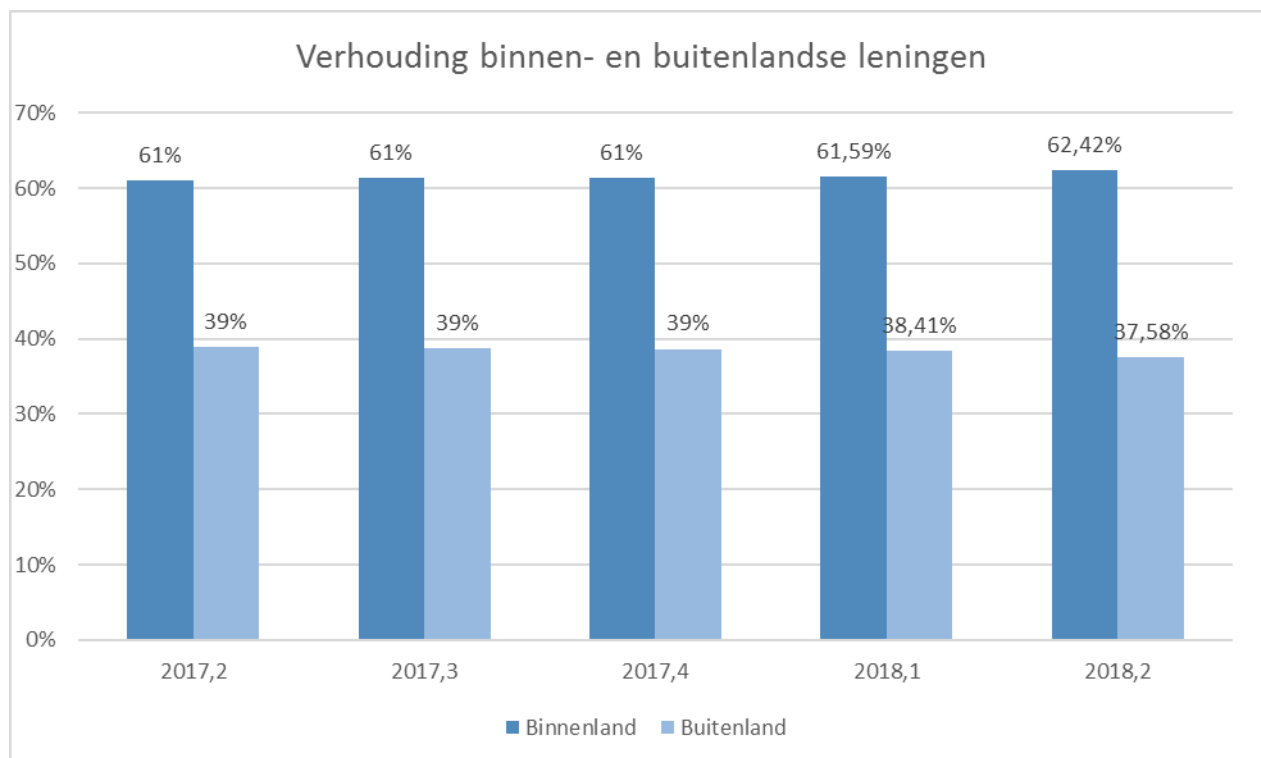
Alhoewel er in dit kwartaal Afl. 150 miljoen aan nieuwe leningen is aangegaan, is de schuldstand per saldo met Afl. 2,5 miljoen toegenomen. De schuldstand – inclusief latente schulden – staat op Afl. 4.207,82 miljoen, waarvan het aandeel van de leningen Afl. 4.104,34 miljoen bedraagt. In onderstaande tabel wordt de schuldstand en de stand van de leningen nader belicht.

Om het schuldbeheer meer inzichtelijk te maken wordt onderscheid gemaakt tussen de leningen, de kortlopende schulden (doorgaans Unmet Financing Requirement of UFR genaamd) en de latente schulden. De leningen zijn ingedeeld overeenkomstig de comptabele richtlijnen zodat ook de aansluiting met 's Lands begrotingen en de jaarrekeningen mogelijk is. Hierbij geldt dat de kapitaal- of geldmarkt waarop een lening is geplaatst is bepalend voor de designatie van een lening als zijnde een binnen- of een buitenlandse verplichting. Het domicilie van de schuldeiser speelt daarbij geen rol. Van alle leningen in 's Lands portfolio aan het einde van het tweede kwartaal zijn ca. 62% binnenlandse leningen hetgeen uiteraard in lijn is met de vigerende schuldbeheerstrategie van het Land.

Tabel 3.2: Schuldontwikkeling per kwartaal in miljoenen Afl.

	2017 K2	2017 K3	2017 K4	2018 K1	2018 K2
Binnenlandse leningen					
Promessen en kasgeldlening	65,00	65,00	73,00	153,00	203,00
Staatsobligaties	1.485,27	1.610,08	1.610,08	1.576,18	1.626,18
Onderhandse leningen	666,09	512,09	496,98	496,98	481,87
Overige leningen	287,69	285,87	284,03	252,35	250,74
	2.504,05	2.473,04	2.464,09	2.478,51	2.561,80
Buitenlandse leningen					
Leningen N.I.O.	17,11	15,91	13,81	13,86	12,38
Leningen Rijksbegroting	21,20	21,93	16,13	16,57	15,64
Overige leningen EUR	7,93	8,21	5,96	8,31	7,53
Buitenlandse leningen USD	1.551,18	1.515,81	1.515,81	1.506,99	1.506,99
	1.597,42	1.561,85	1.551,70	1.545,72	1.542,54
Totaal Leningen	4.101,47	4.034,89	4.015,79	4.024,23	4.104,34
% BBP	84,1%	82,7%	82,4%	80,4%	82,0%
Kortlopende schulden	73,49	137,08	167,42	169,22	91,76
Extracomptabele schulden - Lease	12,26	12,13	11,99	11,85	11,71
Totaal UFR	85,75	149,21	179,41	181,07	103,48
Totaal schulden	4.187,22	4.184,10	4.195,20	4.205,31	4.207,82
% BBP	85,9%	85,8%	86,04%	84,03%	84,08%
BBP ¹	4.876,0	4.876,0	4.876,0	5.004,4	5.004,4
Noot					
¹) Bron BBP is Centrale Bank van Aruba					

Grafiek 3.1: Verhouding binnen- en buitenlandse leningen

Bron: Directie Financiën

3.3. Schuldendienst 2018

Tabel 3.3 presenteert de realisatie op de schuldendienst. De betalingen aan aflossingen en rente verliep in de tweede helft van het jaar conform schema, behoudens voor een hogere rentelast van ca. Afl. 0,75 miljoen op de Libor-gevoelige leningen. Van de Afl. 141 miljoen in deze periode afgeloste leningen had Afl. 133 miljoen betrekking op binnenlandse leningen. In het najaar wordt Afl. 196 miljoen afgelost, waarvan Afl. 102 miljoen aan buitenlandse leningen.

Tabel 3.3: Verloop schuldendienst 2018 in miljoenen Afl.

2018		Aflossing	Rente	Totaal
Kwartaal 1	real.	74,5	54,8	129,2
Kwartaal 2	real.	67,0	58,4	125,4
Kwartaal 3	proj.	1,7	58,5	60,2
Kwartaal 4	proj.	194,1	48,0	242,1
Totaal		337,2	219,7	556,9

Bron: Directie Financiën. Noot: Er zijn enige afrondingsverschillen

3.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden van het Land bestaan grotendeels uit schulden aan zowel binnen- als buitenlandse handelscrediteuren. Verder zijn de schulden aan overheidsinstellingen en deelnemingen ook onder deze categorie opgenomen. Deze schulden stonden aan het eind van de 2de kwartaal op Afl. 103,5 miljoen, oftewel een afname van Afl. 77,6 miljoen ten opzichte van de voorgaande periode. Vooral de openstaande posten bij de lokale handelscrediteuren zijn in dit periode aanzienlijk verlaagd.

Betalingen uit hoofde van de (lease-)overeenkomst tussen Land Aruba en AREH N.V. worden zowel in de begrotingen als de jaarrekeningen als huurkosten verantwoord. De aan deze overeenkomst verbonden kosten worden in dit verslag volledigheidshalve vermeldt, al is er geen sprake van rentelasten noch aflossingen.

Tabel 3.4: Kortlopende schulden in miljoenen Afl.

	2017	2017	2017	2018	2018
	K2	K3	K4	K1	K2
<i>Viottende Passiva:</i>					
UFR - buitenland	16,36	16,98	11,25	10,24	11,05
UFR - binnenland	57,13	120,10	156,17	158,98	80,72
	73,49	137,08	167,42	169,22	91,76
<i>Latente Schulden:</i>					
Huurovereenkomst AREH N.V.	12,26	12,13	11,99	11,85	11,71
Totaal Kortlopende Schulden	85,75	149,21	179,41	181,07	103,48

Bron: Directie Financiën

4. Financieel beheer

Hieronder wordt conform afspraak de stand van zaken van de lopende projecten per ultimo juni 2018 gepresenteerd³. Bij een activiteit waar er sprake was van een verandering (nieuw project, project is vertraagd of afgerond) wordt dit symbool vóór de statuscode geplaatst: (Δ). Activiteiten waarvan de status aan het einde van het voorgaande kwartaal als 'gereed' zijn vermeld, worden in de daaropvolgende rapportages verwijderd. Noemenswaardige ontwikkelingen in de uitvoering van de projecten worden achter het vakje 'update' kort toegelicht.

In de voortgangsrapportage van dit kwartaal zijn er twee projecten geïnitieerd die omwille van het doel, vermeldenswaardig zijn:

1. Afronding van de 1^e fase DIMPLE-project: waarbij het belastingproces vanaf registratie tot en met bezwaar en beroep verder is aangescherpt met de laatste technologie op dit gebied voor met name de afdrachtsbelastingen, waardoor de ontvangsten ook sneller en veel efficiënter gerapporteerd kunnen worden.
2. Lancering van het e-Government Project: doel van dit project is uiteindelijk om de basis te leggen voor een kleinere en efficiëntere overheidsapparaat.

Hieronder de status van de activiteiten waarop thans wordt gewerkt.

Tabel 4.1: Volledigheid en transparantie

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
2. Volledigheid en transparantie*				
PEFA INDICATOR 6: Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	A	B	A	
Acties:				Status⁴:
Info over financiële activa (investeringen) opnemen in begroting				IU
PEFA INDICATOR 9: Inzicht in financiële risico's zbo's en overheid NV's	B	C	B	
Acties:				Status:
Controle op de rekeningen van de fiscale rapporten die door de autonome overheidsinstellingen en publieke ondernemingen worden geleverd. Daarnaast moet een geconsolideerd overzicht gemaakt worden van de totale fiscale risico's.				IU
<i>Overige projecten onder Volledigheid en transparantie:</i>				

³ Het betreft de voortgang van de verrichte activiteiten met betrekking tot de verdere verbetering van het financieel beheer in het algemeen en de PEFA-indicatoren in het bijzonder. Het PEFA-raamwerk bestaat uit standaard hoofdindicatoren die zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden. Om zoveel mogelijk aan te sluiten met de in juli 2015 verrichte PEFA Self-Assessment, wordt langs de lijnen van deze zes deelgebieden gerapporteerd over de voortgang van het financieel beheer. De tweede meting zal in het najaar 2018 plaatsvinden.

⁴ Definitie afkortingen: V = Vertraagd/CP = Continu Proces/IP = In Planning/IU = In Uitvoering/ UIE = Uitvoering in Eindfase/ G = Gereed

Initiatie testfase factuur in omloop (FIO) project bij Directie Financiën		G
Update:	- Eerste fase van het FIO-project is op succesvolle wijze geïmplementeerd. De eerste fase houdt in dat alle facturen digitaal worden geregistreerd in de boekhoudkundige applicatie van het Land. De tweede fase zal naar verwachting volgend jaar worden geïmplementeerd. Nadat de tweede fase is afgerond kan is een groot deel van het betalingsorganisatie van het Land geautomatiseerd.	(Δ) G

Tabel 4.2: Beleidsmatig begroten

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
3. Beleidsmatig begroten	B	C+	B	
PI-11: Deelname aan jaarlijkse begrotingsproces				
Actie:				Status:
Pilot project meerjarig begroten met aantal directies				IP
Update:	- Pilotproject meerjarig begroten in samenwerking met PBLQ: beleidsdirecties zijn uitgenodigd, maar project is nog niet begonnen door de werkzaamheden rondom de begroting 2018. Aanvang van dit pilot project is gepland in september 2018.			
Werkgroep richtlijnen ramingsmethodiek van selecte belastingsoorten				IU
Update:	- Doel: opstellen van een werkprogramma met richtlijnen voor een ramingsmethodiek van selecte belastingsoorten. Verder om de realisatie van de ramingen op structurele manier te analyseren. - Directie Economische Zaken Handel & Industrie is aan deze werkgroep bijgevoegd.			IU
Intensiveren begrotingsoverleg met begroting coördinatoren van Bureau van alle ministers				CP
Update:	- Bijeenkomsten voor de begrotingsvoorbereidingen voor het dienstjaar 2019 vonden allemaal plaats. Besprekingen in de ministerraad inzake laatste besluiten worden thans gevoerd.			CP
Reguliere wetgevingsoverleg en permanente (wekelijkse) afstemming tussen Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur, het Secretariaat van de Ministerraad, Directie Wetgeving & Juridische Zaken, en Directie Financiën. Bevordering van de planning ten aanzien van de voorbereiding en samenstelling van voornoemde documenten. Samenspraak, overleg met Raad van Advies.				CP

Tabel 4.3: Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting	C+	D+	C+	
PI-18: Het beheer van de salarisadministratie				
Actie:				Status:
Verrichten deel payroll audits of enquêtes onder het personeel over laatste drie jaar.				(Δ) G
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - De CAD heeft in samenwerking met een deskundige van de SOAB een IT-audit gedaan op de payroll applicatie. Dit onderzoek vond in 2017 plaats. - Uit dit onderzoek is gebleken dat een aantal aspecten nog geregeld moeten worden. De meest belangrijkste aspecten zijn op gebied van: <ul style="list-style-type: none"> o IT Beleid en Informatiebeveiligingsbeleid formuleren; o Application controls. - Enquête onder het personeel is afgenomen (van 6 april tot 6 mei 2018) en er waren 930 respondenten. Belangrijkste conclusies: <ul style="list-style-type: none"> o 41% van de respondenten werken langer dan 15 jaar in het ambtelijke apparaat, 20% tussen 10 en 15 jaar en 18% tussen 5 en 10 jaar. Ambtenaren die langer werken waren eerder geneigd om mee te doen aan enquête. o 98% gaven aan dat salaris op tijd wordt uitbetaald o 59% gaven aan nooit een fout hebben geconstateerd in de betaling van hun salaris, terwijl 39% deze ervaring hebben met 1 tot 5 fouten, 1% hebben 5 tot 10 keer fouten 			(Δ) G

	<p>geconstateerd en ook 1% hebben meer dan 10 keer fouten geconstateerd in de salarisberekening en administratie. De geconstateerde fouten zijn verschillend.</p> <ul style="list-style-type: none"> o 25% gaf aan dat de fout meteen werd gecorrigeerd, 20% gaf aan van niet en bij de meeste (54%) was er sprake van een langere correctie periode. o 65% gaf wel aan vertrouwen te hebben dat de belasting en sociale premies correct worden berekend en ingehouden, terwijl 20% zeiden van niet en 16% had een ander commentaar. o 53% van de respondenten gaven aan dat hun bevordering te lang op zich laat wachten terwijl 47% vond van niet. o Ten aanzien van de dienstverlening gaf totaal 67% van de respondenten aan dat zij neutraal tot tevreden zijn met de dienstverlening van de verschillende diensten betrokken bij het salarisproces, terwijl 20% ontevreden waren. o Tenslotte: de type fouten die gemaakt worden zal nader door Directie Financiën en DRH worden geanalyseerd om de tevredenheid onder de ambtenaren op niveau te houden en verder te doen bevorderen. 	
Project IT Beleid en Informatiebeveiligingsbeleid. Doelbeschrijving: document waarin het beleid en procedures ten aanzien van het logische toegangsbeheer, wijzigingsbeheer, back-up & recovery en incident management worden vastgelegd.		(Δ) IP
Project Bevorderen Application controls PSA. Doelbeschrijving: bevorderen van de effectiviteit van de ingebouwde controles in de payroll applicatie.		(Δ) IP
Project verkorting doorlooptijd verplichtingen bij Directie Financiën		V
Update:	- Dit project is technisch klaar maar is nu uitgesteld omdat de chef van de afdeling ter beschikking van het nieuwe kabinet werd gesteld. Vacature is nog niet ingevuld.	
Implementatietraject van het ASYCUDA-systeem van de douane Dit betreft nog de implementatie van het 2de traject van ASYCUDA waar nog verschillende additionele modules moeten worden geïnstalleerd om de productie van management rapportages efficiënter te laten verlopen		(Δ) IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - UNCTAD is gestart met de tweede fase van de implementatie van ASYCUDA. - De afgelopen periode werd een inventarisatie gedaan van de wensen, en dit heeft geleid tot een verbetertraject op 8 gebieden. <ul style="list-style-type: none"> o Payment Order Enhancement o Vehicle Information Page o Previous document redesign o Release of cleared goods o Query lane o Cargo Management Improvement o Exemption module 	(Δ) IU
Op basis van de positieve ervaringen met de vorige cursus voor importeurs (inclusief brokers) inzake de vigerende regels en procedures bij import waarvoor certificaten in december zijn uitgereikt, wordt thans een derde ronde van de cursus gepland.		IP
Benoeming nieuwe Verificateurs: Uit de huidige bezetting van de Douane werden 10 douanebeambten geselecteerd die een tweejarige opleiding tot verificateurs hebben gevolgd. De opleiding had een duur van 2 jaar.		IU
	<ul style="list-style-type: none"> - In mei 2018 hebben 10 cursisten de 2,5-jarige Verificateursopleiding afgerond met een stage van een maand in Nederland. - Deze douane ambtenaren zullen als specialisten gaan fungeren in de risico-gerichte administratieve controle. 	(Δ) UIE
Commiezenopleiding:		(Δ) IU
	<ul style="list-style-type: none"> - Deze opleiding is reeds van start en zal in het derde kwartaal worden afgerond. - 20 douaneambtenaren zullen worden ingezet bij de haven en luchthaven. 	IU
Declaranten cursus		(Δ) IU
	<ul style="list-style-type: none"> - In juni 2018 is de derde declarantencursus afgerond en 20 douane declaranten ontvingen hun diploma - De vierde cursus gaat in september 2018 van start. 	(Δ) G (Δ) IP
Implementatietraject HR Module binnen de Payroll Systeem Aruba		UIE
Update:	- Dit project is getest en kinderziektes worden thans geadresseerd. Directie Financiën kreeg een presentatie van het potentieel van deze module en er heerste tevredenheid.	UIE
Opvoeren van gescande documenten in de HRM-module van het PSA.		UIE
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Scannen van documenten is gereed, maar project is nog niet 'live' (naar diensten toe gelanceerd). - Er werd besloten dat de digitale documentatie vanaf nu in de HRM module van de PSA worden bewaard. 	UIE

	- Diensten krijgen t.z.t. toegang tot de HRM module om de HR ontwikkelingen binnen hun eigen dienst te kunnen monitoren.	
Implementatie van het 'middleware software key2' datadistributie.		(Δ) G
Update:	- Project is afgrond. DRH heeft toegang tot het bevolkingsregister en kan de vereiste controles uitvoeren. - De noodzaak om tot een uniek nummer per individu te komen is duidelijk. Ministerie AZ trekt dit project (onderzoek naar introductie van een digi-nummer).	(Δ) G IP
Project functiehuis Land.		IP
Update:	- Het plan van aanpak ten aanzien van dit project is door voormalige kabinet goedgekeurd. Inmiddels gaf de nieuwe minister belast met Algemene Zaken ook haar akkoord t.a.v. dit project. - Cursus is door Deloitte verzorgd en wordt nog vervolgd.	
Inlopen achterstanden in zowel de heffing als in de invordering (Belastingdienst).		IU
Update:	- De achterstanden in de heffing worden structureel ingehaald en worden nauwlettend voortgezet middels vastgestelde productienormen bij het intoetsen van reeds ingediende aangiften inkomstenbelasting en winstbelasting en versnelde afhandeling van reeds ingediende bezwaarschriften. - Verder is de DIMP nog bezig met de afwikkeling van de aangiften inkomstenbelasting van 2014. De boekjaren 2015 en 2016 staan ook op de planning voor dit jaar. - DIMP blijft structureel werken aan het inlopen van achterstanden en intensivering van de invordering.	IU
Implementatie van een aantal wetswijzigingen om niet alleen diverse processen binnen de Belastingdienst efficiënter te maken, maar tevens de belastingopbrengsten te optimaliseren.		IU
Update:	- Diverse wetswijzigingen zijn met ingang van 1 juli 2018 ingevoerd teneinde de opbrengsten op het gebied van onder andere de BBO, BAZV te verhogen.	(Δ) IU
Verzorgen van trainingen om vaktechnisch kwaliteit bij de belastingdienst te kunnen waarborgen.		IU
Update:	- De Basis Opleiding Belastingen gaat op 27 augustus 2018 van start. - Efficiencyverbetering afdeling Grondbelasting, Afdeling Klant en Object registratie, Afdeling Data Entry, Afdeling Financiële zaken, Afdeling P&O en werkzaamheden invorderaars i.v.m. de onderlinge afstemming met de afdeling deurwaarderij middels een ketenoverleg. - Afronding 1 ^e fase DIMPLE-project in april 2018, waarbij het belastingproces vanaf registratie tot en met bezwaar en beroep verder is aangescherpt met de laatste technologie op dit gebied voor met name de afdrachtsbelastingen, waardoor de ontvangsten ook sneller en veel efficiënter gerapporteerd kunnen worden.	(Δ) IU (Δ) IU (Δ) UIE

Tabel 4.4: Administratie, vastlegging en verslaggeving

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Administratie, vastlegging en verslaggeving	C+	D+	C+	
PI-25: Kwaliteit en tijdigheid van de jaarrekening				
Tijdigheid opleveren jaarrekening 2017				(Δ) G
Update:	- Jaarrekening 2016 is ingeleverd en concept Landsverordening tot bepaling van de slot van de rekening 2016 is in concept klaar. Behandeling door de Staten werd uitgesteld. - Werkzaamheden ten aanzien van de jaarrekening 2017 zijn afgerond en op 23 juli heeft de Minister belast met Financiën de jaarrekening aan de ARA overhandigd. De vertraging in de oplevering lag volledig aan de bezetting van de afdeling Financiële Rapportage & Analyse van Directie Financiën. - Nu wordt gewacht op de Nota van Bevindingen van de ARA.			UIE (Δ) G
Implementatie project vastlegging administratieve organisatie Directie Financiën in Mavin Rules				CP
Standaardisatie van de rekeningschema				(Δ) V
Update:	- Het rekeningschema van het Land wordt bij elke herziening van de Landsverordening Instelling Ministeries (LIM) gewijzigd. Dit veroorzaakt inefficiënties en levert risico's dat de vergelijkbaarheid van de cijfers (tussen diensten en ministeries) in de toekomst toe, bemoeilijkt wordt. Doel van dit project is om het COFOG-model als basis te implementeren, waardoor het rekeningschema op basis van voornoemde universele classificatie stelsel wordt opgezet. Verder wordt meteen de mogelijkheid gecreëerd om standaard rapportage modellen te maken voor de LIM, IMF-rapporten waaraan het Land in de toekomst zou moeten voldoen.			(Δ) V

	<ul style="list-style-type: none"> - Implementatie van het COFOG-model brengt tevens meer transparantie in de vergelijking van de publicaties van het Land, CBA en het CBS omdat laatstgenoemde instanties ook het COFOG-stelsel hanteren. - LIM 2018 is afgehandeld en project is wederom opgepakt en thans wordt een herziende planning gemaakt. - Omdat een aantal andere projecten de voorrang krijgen, is de uitvoering van dit project uitgesteld. De uitstel heeft geen negatief effect op geen van de rapportageproducten van het Land. 	
Besprekingen met MinFEC inzake bestedingsoverzicht per kostensoort per ministerie zodat tijdig dreigende overschrijdingen kunnen worden besproken en indien nodig maatregelen kunnen worden getroffen.		(Δ) IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Directeur Directie Financiën bespreekt in zijn regulier overleg met de MinFEC de maandelijkse kostenontwikkeling per ministerie om tijdig te kunnen bepalen indien maatregelen getroffen moeten worden om begrotingsoverschrijdingen te voorkomen. - Overheidsdiensten zullen ook maandelijks per email hun bestedingsoverzicht per email ontvangen. 	(Δ) IU
e-Government Project (project o.l.v. de Chief Innovation Office van het bureau MinAZ); het is de intentie dat in de komende jaren de overheid haar dienstverlening digitaliseert. Doel: kleinere en efficiëntere overheid; burger wordt sneller geholpen; minder regels en administratieve lasten; een aanvraag doen is eenvoudiger, bijvoorbeeld van een vergunning. De focus in 2018 ligt op de ontwikkeling van een road map voor e-Government die in 2019 verder wordt ontwikkeld, waaronder de centralisatie van softwareaankopen, de invoering van een uniek digitaal identificatienummer, gegevensuitwisseling binnen overheidsdepartementen en de modernisering van wetgeving ter ondersteuning van het digitaliseringsproces. Dit ondersteunt de doelstelling om op feiten gebaseerde beslissingen te nemen, het vertrouwen en de transparantie van de overheid te vergroten en tegelijkertijd de burgerervaring van overheidsdiensten te verbeteren.		(Δ) IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Digital Assessment onder overheidsdiensten (Jul/Aug) om o.a. een beter beeld te krijgen van uitgaven, processen, en digitale, infrastructurele en kenniscapaciteit van de overheidsdiensten. - Verwachte resultaat van dit project: basis leggen voor het ontwikkelen van een e-Government road map met het doel om fase 1 van de ontwikkelingsfase tegen het einde van 2018 af te ronden. - In de tussentijd, zijn al diverse 'quick-wins' geïdentificeerd gedurende het Digital Assessment, waaronder, de introductie van een inkoopbeleid voor IT-software/hardware en diensten, en de centralisatie van diverse software en licenties die tot kostenbesparing en efficiëntie leiden (bijvoorbeeld Decos/Join en Microsoft Office). 	(Δ) IU

Tabel 4.5: Extern toezicht en controle

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Extern toezicht en controle	C+	D+	C	
PI-26: Reikwijdte, aard en aanbevelingen externe audits				
De CAD heeft een voorstel gedaan ten aanzien van een "roadmap" om op middellange termijn een audit van de jaarrekening van het Land Aruba te kunnen realiseren. Dit plan zal eers op ambtelijke niveau (tussen de CAD, ARA en DirFin) worden besproken om een definitief voorstel aan de Minister belast met Financiën ter beoordeling voor te leggen.				(Δ) IP
Update:	- Voorstel wordt na de zomer verder besproken.			(Δ) IP
Interne balansonderzoek (intern onderzoek naar controleerbaarheid van de jaarrekening)				IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - De afdeling Financiële Rapportage & Analyse van Directie Financiën zal (voorbereidend op de werkzaamheden t.a.v. toekomstige accountantscontroles op de jaarrekening) een intern onderzoek verrichten op elke balanspost. - Het onderzoek op de eerste balanspost (Materiële Vaste Activa) is gereed. De belangrijkste conclusie is dat de administratie en beheer van de MvA niet efficiënt en ook niet effectief is en dat de MvA module in Enterprise-One geactiveerd zal worden. De waarderingsgrondslagen zijn nog niet geformaliseerd, maar de richtlijnen die tot nu toe worden gevolgd dekken op afdoende wijze de lading. Een specifiek aspect die meteen aandacht behoeft is de administratie, beheer en activeren van de onderhoudskosten. Het voorstel is om de componentenmethode voor de activering van de onderhoudskosten te gaan gebruiken. 			IU (Δ) G
Project Inventarisatie kwaliteit financieel beheer bij grote (risico) diensten				(Δ) IUE

	<ul style="list-style-type: none">- Een uitgebreide survey is hiertoe ontworpen en tot nu toe hebben 69 diensten het enquêteformulier ingevuld. Dit is een bijzonder goede respons (exclusief de scholen heeft het Land minder dan 100 diensten).- Thans worden de resultaten van de survey verwerkt. Het uiteindelijke doel is om een objectief oordeel te kunnen vormen omtrent de kwaliteit van de opzet van de AO/IC bij de overheidsdiensten.	(Δ) IUE
--	---	---------

5. Liquiditeitsoverzicht

De onderstaande tabel presenteert de liquiditeitsplanning voor dienstjaar 2018, met de voorlopige realisaties voor de eerste helft van het jaar. De ontvangsten in dit kwartaal zijn in vergelijking met de projectie ca. Afl. 41 miljoen hoger uitgevallen. Dit is vooral het succesvol resultaat van een actieve inspanning om de aan het Land verschuldigde gelden, inclusief vorderingen van voorgaande jaren, te innen. In dit overzicht wordt zorgvuldigheidshalve het scenario aangenomen dat de tempo van deze invorderingsacties in het 3de kwartaal zal afnemen. Uitgangspunt voor wat betreft de belastingmiddelen is voornamelijk dat de gerealiseerde achterstanden in het najaar worden ingehaald. Inzake de financieringsactiviteiten wordt in dit concept een scenario geschetst waarin de schatkistpromessen van Afl. 80 miljoen in het derde kwartaal naar Afl. 40 miljoen wordt verlaagd, waarna het saldo in het vierde kwartaal volledig wordt weggewerkt.

Voor de presentatie van de liquiditeitsstromen wordt gebruik gemaakt van het door de Centrale Bank van Aruba in haar publicaties gehanteerde "Government Financial Operations format". Een volledige aansluiting met de begroting is niet direct mogelijk, omdat verschillende stelsels aan de verschillende overzichten ten grondslag liggen. De doelstelling achter het bestaan van dit overzicht is niet om de begroting te kunnen volgen, maar om de inzet van het werkkapitaal van het Land inzichtelijk te maken. Alle in dit overzicht opgenomen bedragen, inclusief de bedragen over voorgaande periodes, zijn voorlopige cijfers.

Tabel 5.1: Liquiditeitsrealisatie 2018

2018	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
<i>in miljoenen Afl.</i>												
	<i>real.</i>	<i>real.</i>	<i>real.</i>	<i>real.</i>	<i>real.</i>	<i>real.</i>						
1. Ontvangsten												
1. Directe belastingen	41,24	35,39	37,83	31,72	117,32	43,11	34,99	38,78	43,96	38,65	41,28	98,01
2. Indirecte belastingen	42,08	36,61	38,99	37,79	39,61	37,05	42,22	44,20	49,86	45,60	49,75	49,69
3. Niet-belastingontvangsten	2,50	2,11	2,22	1,73	27,15	27,12	10,42	12,74	9,48	5,20	3,55	4,50
4. Overige ontvangsten	14,59	2,51	14,61	12,31	9,05	8,61	14,16	13,88	8,00	10,09	13,16	14,19
TOTAAL:	100,42	76,62	93,64	83,55	193,12	115,88	101,80	109,59	111,31	99,54	107,74	166,40
2. Uitgaven												
1. Salarissen	35,18	27,37	27,75	27,86	27,98	51,39	28,24	32,63	27,88	28,30	34,11	28,05
2. Werkgevers bijdrage	8,61	8,39	8,45	8,44	8,41	8,59	8,37	8,26	8,34	8,01	7,79	7,60
3. Salaris subsidie	9,80	9,72	10,25	8,71	10,82	15,42	7,00	9,57	8,75	10,34	14,13	11,38
4. Goederen en diensten	20,43	12,63	23,30	4,50	25,66	22,42	17,24	17,24	17,28	17,24	17,24	19,48
5. Rente	1,44	27,39	25,93	11,74	19,76	26,94	9,48	12,47	36,51	6,95	18,28	23,31
6. Ontwikkelingsfondsen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Investerings	1,25	0,09	1,42	0,18	0,36	0,77	6,03	3,34	11,81	9,38	4,58	11,79
8. Verrek., uitk. en bijdragen	0,00	10,11	0,00	5,05	1,75	1,75	11,90	12,72	12,72	12,72	11,90	12,69
9. Overdrachten en subsidies	20,67	18,50	11,26	15,37	18,47	33,24	17,34	20,31	15,61	22,01	22,59	27,83
10. Items n.i.e.	0,00	0,19	0,18	0,19	0,25	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL:	97,38	114,39	108,53	82,03	113,45	160,65	105,59	116,54	138,90	114,96	130,61	142,13
3. Leningen minus												
1. Leningen	2,70	1,62	0,10	0,00	1,61	1,17	12,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Aflossingen	3,04	1,02	2,83	1,68	1,49	3,07	0,79	0,81	0,79	0,70	0,85	0,56
TOTAAL:	(0,34)	0,61	(2,74)	(1,68)	0,13	(1,90)	11,21	2,19	(0,79)	(0,70)	(0,85)	(0,56)
4. Net buitenlands kapitaal												
1. Leningen buitenland	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225,00	0,00	0,00	112,14	0,00
2. Aflossingen buitenland	0,05	0,00	8,82	0,20	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	93,63	77,87
TOTAAL:	(0,05)	0,00	(8,82)	(0,20)	0,00	(0,06)	0,00	225,00	(0,00)	(0,00)	18,51	(77,87)
5. Net binnenlands kapitaal												
1. Leningen binnenland	0,00	0,00	85,00	0,00	50,00	100,00	0,00	0,00	0,00	49,90	0,00	0,00
2. Aflossingen binnenland	0,62	5,53	64,43	15,64	50,54	0,54	40,54	0,54	0,55	30,76	0,55	116,35
TOTAAL:	(0,62)	(5,53)	20,57	(15,64)	(0,54)	99,46	(40,54)	(0,54)	(0,55)	19,14	(0,55)	(116,35)
Eindsaldo	(86,46)	(130,37)	(130,77)	(143,40)	(64,39)	(7,86)	(63,40)	151,91	124,57	128,98	124,93	(44,47)

Bron: Directie Financiën

6. Collectieve Sector

Het Centraal Bureau Statistiek heeft op 22 februari 2017 haar definitieve "Advies met betrekking tot de collectieve sector Aruba" uitgebracht. Conform de "Afspraken tussen de regeringen van Aruba en Nederland over de openbare financiën van Aruba" lid IX, d.d. 2 mei 2015, heeft de minister van Financiën en Overheidsorganisatie op 31 maart 2017 het CBS-advies met een voorstel over de Collectieve sector Aruba voor de jaren 2017 en 2018 voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (MinBZK). De MinBZK heeft middels brief van 8 mei 2017 ingestemd met dit voorstel. Voor de begrotingsjaren 2017 en 2018 behoren de navolgende instellingen tot de collectieve sector Aruba:

- Land Aruba
- Uitvoeringsorgaan AZV
- Sociale Verzekeringsbank
- Serlimar
- Aruba Tourism Authority
- Universiteit van Aruba
- Stichting Education Profesional Basico (SEPB)

Onderstaand tabel presenteert de opbrengsten, kosten en het operationele resultaat per 30 juni 2018. Tevens is de projectie per 31 december 2018 zoals opgegeven door de instellingen in de tabel opgenomen.

Tabel 6.1: Exploitatieresultaat collectieve sector per 30 juni 2018

	Opbrengsten 30 juni 2018	Kosten 30 juni 2018	Resultaat 30 juni 2018	Projectie resultaat 31 dec 2018
Land Aruba	668.341.720	670.873.987	(2.532.267)	(94.248.800)
AZV	100.396.983	112.736.555	(12.339.571)	1.143.399
SVB	179.152.444	164.547.951	14.604.493	7.026.810
ATA	57.090.500	43.816.100	13.274.400	6.000.000
UA	6.339.203	6.918.525	(579.322)	(1.071.995)
Serlimar	6.446.811	7.450.182	(1.003.371)	(7.104.574)
SEPB	11.661.376	11.660.841	535	(109.383)
Totalen	1.029.429.037	1.018.004.141	11.424.896	(88.364.542)

Voorlopige cijfers collectieve 30 juni 2018.

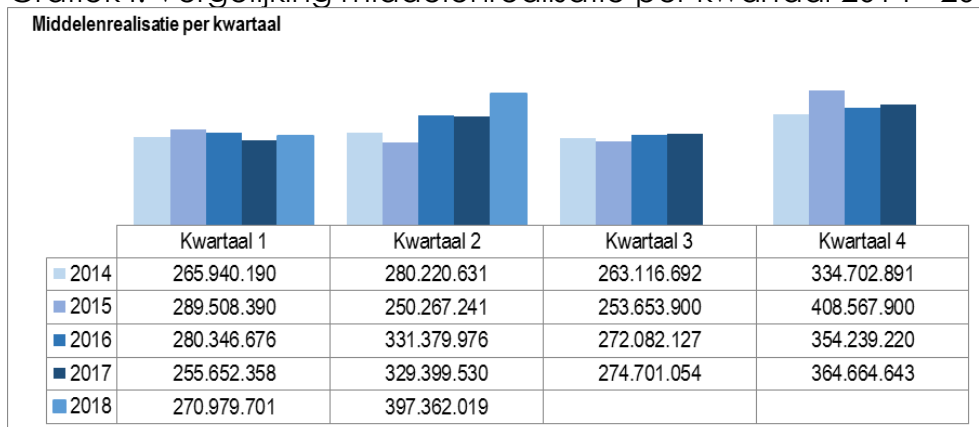
BIJLAGEN

Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer

Bedragen in Afl.x1 mln.	t/m 30 Juni 2018	Begroot 2018	t/m 30 juni 2017
Land Aruba			
Financieringsbehoefte	-139,5	-487,1	-205,3
Aflossingen	141,4	337,2	127,1
Financieringstekort Land Aruba	1,9	-149,9	-78,2
Collectieve sector			
Financieringstekort Collectieve sector	15,9		
Tekort t.o.v. BBP 2ste kw. '18 Afl. 5.004,4 mln.	0.3%		

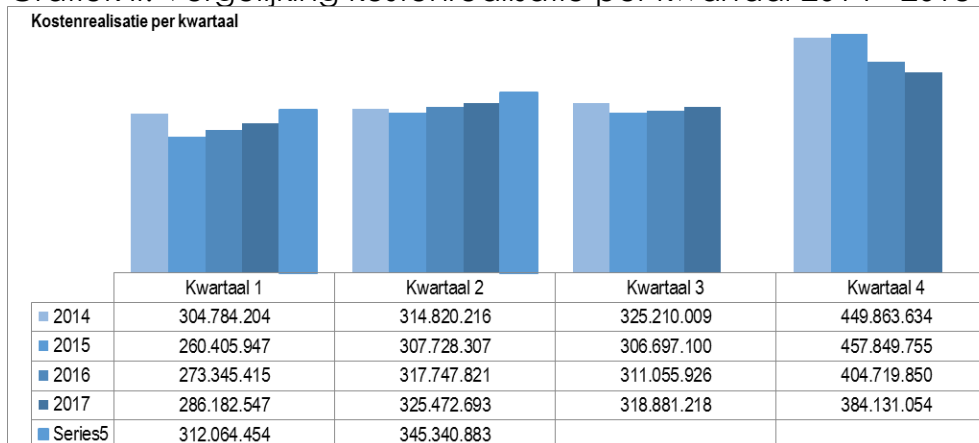
Bron: Directie Financiën & voorlopige cijfers exploitatieresultaat ontvangen van collectieve sector (zie verder hoofdstuk 6).

Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2014 - 2018

Bron: Directie Financiën. Cijfers 2014, 2015 en 2016 zijn cf. jaarrekeningen Land Aruba. Cijfers 2017 zijn voorlopige cijfers uit URK 4-2017.

Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2014 - 2018

Bron: Directie Financiën. Cijfers zijn cf. jaarrekeningen Land Aruba 2014, 2015 en 2016 exclusief afschrijvingskosten. Cijfers 2017 zijn voorlopige cijfers uit URK 4-2017.

Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

L.G.Smith Blvd. 76 Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900